

1.14 Ravensborggadekvarteret

København som hovedstad: Den mest intakte del af brokvarterernes karakteristiske karrébebyggelse.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet består af tre boligkarréer med etagebyggeri og tæt bebyggede gårde på indre Nørrebro.

Begrundelse

Boligkarréerne i Ravensborggade fremstår med en velbevaret tæt bebyggelsesstruktur som et klart vidnesbyrd om bolig manglen og brokvarterernes hastige udvikling i den tidlige industrialisering. Kulturmiljøet rummer nogle af brokvarterernes tidligste og bedst bevarede boligkarréer med stort set oprindelige facadeudtryk og en velbevaret baghusstruktur med let aflæselige spor af tidligere erhvervsanvendelser. Strukturer, der de fleste andre steder blev saneret i 1970'erne og frem.

Brokvarterets hastige udbygning

Kulturmiljøet rummer nogle af de tidligste karrébebyggelser opført udenfor søerne, og viser byudviklingen og brokvarterenes udbygningsstadier, som kom i hurtige bølger efter indskrækelsen af den militære demarkationslinje, der frem til 1852 havde friholdt området for permanent bebyggelse. Det viser også bygge lovgivningens udvikling fra nødtørftig regulering i 1856, over revisioner i 1870'erne til 1889-loven, hvor der for alvor sættes begrænsninger for tæthed, særligt ved krav om dagslys.

Udviklingen ses bl.a. i bygningsmassen, hvor enkelte, tidlige ejendomme i to til tre etager omgives af karréer med ensartet femetagers randbebyggelse, flere steder med op til tre baggårde og interne stræder/passager. Lave baghuse vidner om kvarterets småerhverv, opstaldning af heste mv.

I 1858 stod hjørnet mod Dr. Louises Bro færdigt, og karréerne var stort set fuldt udbyggede i 1890 med etagehuse præget af tidens historicisme. Det er tydeligt, at bygherrerne havde øje for den centrale placering som porten til Nørrebro og hande lsgaden Nørrebrogade samt herligheds værdier ved søfronten. Det er således her den største arkitektoniske detaljering findes, mens kulturmiljøets indre dele er mere sparsomt dekoreret.

Brokvarter med butiksliv, beværtninger og teater

Flere væsentlige funktioner har kendetegnet kulturmiljøet fra starten. Nørrebro Teater har siden 1886 opført revyer og lystspil, fra 1932 i den nuværende teaterbygning. Staten har været til stede siden 1884 med den klassicistiske Københavns politistation 6 (nu Politimuseet). Butiksliv og beværtninger findes forsat med stor tæthed i kulturmiljøet. F.eks. blev butikskæden Irma startet i en kælder i Ravensborggade, og dagligvarebutikkens lysreklamer mod Sortedam Dossering, der indvarslede København som moderne storby i 1930'erne, har markeret indgangen til Nørrebro lige siden.

Bærende bevaringsværdier

- Den relativt oprindelige og velbevarede tætte bebyggelsesstruktur og skala i op til fem etager samt karakteristiske fortættede baggårde med sidehuse og baghusbebyggelse.
- Forhusenes arkitektoniske udtryk mod gaden med overvejende ubrudte forløb af klassisk proportionerede facader i et varieret, fortrinsvis historicistisk udtryk, herunder den særligt udprægede detaljerigdom mod Nørrebrogade, Fælledvej, Sortedam Dossering og det mere enkle udtryk mod Ravensborggade og Ravensborg Tværgade.
- De tætte gårdrum med flere ældre, enkeltstående træer og interne passager, herunder Fælledvejens Passage (Fælledvej 18) og Sankt Hans Gades Passage (1-11). Dertil bebyggelsen "Store Ravensborg" (Ravnsborggade 5-7), der med sin bebyggelsesstruktur danner en passage mellem baggård og gade.

- De karakteristiske enkeltbygninger, herunder Nørrebro Teater (Ravnsborggade 3), Station 6 (Fælledvej 20), Nørrebro Latin- og Realskole (Ravnsborggade 11) og transformatorstationen (Ravnsborggade 13A).
- Stueetagerens fortsatte anvendelse til publikumsorienterede serviceerhverv herunder detailhandel langs Nørrebrogade og dele af Ravnsborggade og Sortedam Dossering.
- Lysreklamerne (Sortedam Dossering 1-9A).

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor om- og tilbygninger samt facadeændringer, der ikke er i overensstemmelse med den oprindelige bebyggelsesstruktur, det oprindelige arkitektoniske udtryk og de karakteristiske facadedetaljer. Karréerne er sårbare overfor opsætning af altaner, særligt mod gade. Dertil sårbarhed overfor nedrivning, særligt af oprindelige baghuse.

Nuværende sikring

- Baghuset på Fælledvej 4 er fredet.
- En række bygninger er udpeget som bevaringsværdige i kommuneplanen.

Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøet er tæt bebygget og der er begrænsede udviklingsmuligheder under hensyntagen til den oprindelige bebyggelsesstruktur og arkitektur.

Lignende eksempler

Nansengadekvarteret med tæt baghusstruktur.

